

PRKUnews

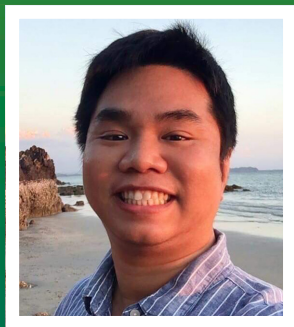
ฉบับที่ 21 : 17 สิงหาคม 2565
Story : Pakamas Thanapattanapongs

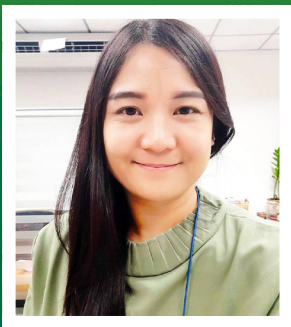
อาจารย์ ม.เกษตรฯ

วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร
ร่วมกันค้นพบพืชสกุลกระเจียวชนิดใหม่ของโลก

ตั้งชื่อว่า “**บุศรินทร**” มีความหมายว่า
“**ดอกบัวของพระอินทร์**”

ดร. ศุภรัตน์ สุทรกลิ่น

ดร. จุฑามาศ กองผาพา

ดร. สุนธิทิพย์ เวียนมานะ

นางสาวณัษชา กุลกา

Dr. Jana Leong-Skorničková

คณะผู้วิจัย ประกอบด้วย ดร. ศุภรัตน์ สุทรกลิ่น
ดร. จุฑามาศ กองผาพา และดร. สุนธิทิพย์ เวียนมานะ อาจารย์
สังกัดคณะทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรมเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ
จังหวัดสกลนคร ร่วมกับนางสาวณัษชา กุลกา
ประธานวิสาหกิจชุมชนทายาทเกษตรกรุ่นใหม่
ตำบลท่าก้อน อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดสกลนคร และ
Dr. Jana Leong-Skorničková นักอนุกรมวิธาน
ผู้เชี่ยวชาญพืชสกุลกระเจียว (*Curcuma*) อันดับหนึ่ง
ของโลกจากสวนพฤกษศาสตร์ ประเทศ
สโลวาเกีย ได้ร่วมกันค้นพบ ศึกษา
และบรรยายลักษณะทาง
พฤกษศาสตร์ โดยตั้งชื่อ
พืชสกุลกระเจียวชนิดใหม่
ของโลกว่า “**บุศรินทร**”
(*Curcuma stahlianthoides*
Škorničk. & Soonthornk.)
อันมีความหมายว่า “**ดอกบัว**
ของพระอินทร์” และร่วมกัน
ตีพิมพ์บทความลงในวารสาร
วิชาการระดับนานาชาติ Blumea -

Biodiversity, Evolution and Biogeography
of lants เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ดร. ศุภรัตน์ สุทรกลิ่น กล่าวว่า สืบเนื่อง
จากคณะผู้วิจัย จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร ได้รับ
การประสานงานจากนางสาวณัษชา กุลกา ประธาน
วิสาหกิจชุมชนทายาทเกษตรกรุ่นใหม่ ตำบล
ท่าก้อน อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดสกลนคร
ว่าได้พบพืชลักษณะคล้ายว่านเพชรน้อยในพื้นที่
เกษตรกรรมแห่งหนึ่งของจังหวัดนครพนม ทางคณะ
ผู้วิจัยจึงได้ลงพื้นที่สำรวจ เก็บตัวอย่างและข้อมูล
ขนาดประชากรเบื้องต้น พร้อมถ่ายภาพสภาพ
ถิ่นที่อาศัย แล้วจึงนำตัวอย่างและข้อมูลกลับมาที่
คณะทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรมเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ
จังหวัดสกลนคร เพื่อตรวจสอบกับข้อมูลพืชสกุ
ลกระเจียวในพิพิธภัณฑ์พืชต่างๆ และบรรยาย
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ต่อมา ดร. ศุภรัตน์
สุทรกลิ่น ซึ่งร่วมงานกับ Dr. Jana Leong-
Skorničková นักอนุกรมวิธานผู้เชี่ยวชาญพืชสกุ
ลกระเจียว (*Curcuma*) อันดับหนึ่ง

ของโลกจากสวนพฤกษศาสตร์ประเทศสโลวาเกียในการศึกษาพืชสกุลกระเจียวในประเทศไทยมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2562 ได้ส่งข้อมูลให้ Dr. Jana ตรีวาสอบพบว่าพืชชนิดนี้เป็นพืชสกุลกระเจียวชนิดใหม่ของโลก และได้จัดทำต้นฉบับบทความวิชาการเพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติ Blumea - Biodiversity, Evolution and Biogeography of Plants ซึ่งได้รับการตีพิมพ์ออนไลน์ในวันที่ 15 มิถุนายน 2565 ที่ผ่านมา

พืชสกุลกระเจียวชนิดใหม่ของโลกตั้งชื่อว่า “บุครินทร์” (*Curcuma stahlianthoides* Škorničk. & Soonthornk.) อันมีความหมายว่า “ดอกบัวของพระอินทร์” พบในพื้นที่เกษตรกรรมแห่งหนึ่งของจังหวัดนครพนม ประเทศไทย เป็นพืชล้มลุกสูงประมาณ 50 ซม. มีลำต้นใต้ดินรูปไข่ ลำต้นใต้ดินมีการแตกแขนง เนื้อด้านในลำต้นสีขาวครีม ใบรูปรีแคบคล้ายใบหญ้า แผ่นใบและก้านใบมีสีเขียว ช่อดอกออกที่ด้านข้างของลำต้นมักเกิดก่อนใบในต้นที่เจริญอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับแสงอาทิตย์มากก้านช่อดอกสั้นและฝังอยู่ในดิน แต่ในต้นที่เจริญในที่ร่มก้านช่อดอกจะยาวโผล่พ้นดิน ช่อดอกมีใบประดับรูปไข่หรือรูปไข่กว้าง ปลายใบประดับโค้งลง จำนวน 3-11 กลีบ มีสีเขียว กลีบดอกมีสีขาวเกือบทุกกลีบ กลีบปากรูปไข่กลับ มีแถบสีเหลืองสดที่กึ่งกลางของกลีบปากส่วนปลายกลีบปากแยกเป็นสองพู ดอกมีกลิ่นหอมอ่อนๆคล้ายมะลิ

ลักษณะที่โดดเด่นของบุครินทร์ที่บ่งบอกว่า เป็นพืชชนิดใหม่ของโลก คือการมีลักษณะร่วมกันระหว่างพืชสกุลกระเจียว (*Curcuma*) และสกุล

ว่านเพชรน้อย (*Stahlianthus*) โดยมีดอกที่คล้ายกับพืชสกุลว่านเพชรน้อยแต่ลักษณะของช่อดอกมีใบประดับหลายใบ ซึ่งเป็นลักษณะทั่วไปในพืชสกุลกระเจียว (พืชสกุลว่านเพชรน้อยจะมีใบประดับเพียง 2 ใบเท่านั้น) และยังพบว่ามดช่วยในการกระจายเมล็ดของบุครินทร์ ซึ่งมดจะถูกล่อด้วยสารเคมีในเยื่อหุ้มเมล็ดของบุครินทร์ ลักษณะเช่นนี้ยังพบได้ในพืชวงศ์ขิง-ข่าหลายสกุล

สำหรับการตั้งชื่อนั้น บุครินทร์ เป็นชื่อสามัญได้มาจากลักษณะของใบประดับที่มีสีเขียวเรียงซ้อนกันตั้งแต่ 3-11 กลีบ ลักษณะคล้ายกับดอกบัวจึงตั้งชื่อว่า บุครินทร์ อันมีความหมายว่า ดอกบัวของพระอินทร์ ส่วนชื่อวิทยาศาสตร์นั้น บุครินทร์จัดอยู่ในสกุลเดียวกับกระเจียว หรือ *Curcuma* โดยลักษณะดอกของบุครินทร์มีความคล้ายคลึงกับพืชในสกุลว่านเพชรน้อย หรือ *Stahlianthus* ซึ่งจากการศึกษาทางชีวโมเลกุลก่อนหน้านี้ของ Záveská และคณะในปีพ.ศ. 2555 พบว่าพืชในสกุลว่านเพชรน้อยมีความใกล้เคียงกับพืชในสกุลกระเจียวมากจนสกุลว่านเพชรน้อยถูกรวมเข้ามาอยู่ในสกุลกระเจียว ทางคณะผู้วิจัยจึงมีความเห็นตั้งชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Curcuma stahlianthoides* ซึ่งสื่อถึงลักษณะของบุครินทร์ที่มีลักษณะคล้ายกับว่านเพชรน้อย

ดร. ศุภรณัฐ สุนทรกลัมพ์ กล่าวเพิ่มเติมว่า ปัจจุบันบุครินทร์พบเพียงที่จังหวัดนครพนมเท่านั้น แต่มีรายงานอย่างไม่ทางการว่าอาจจะพบในสปป.ลาว ด้วย สำหรับการต่อยอดจากการค้นพบพืชชนิดใหม่ โดยทั่วไปพืชในวงศ์ขิง-ข่า จะมีการสร้างน้ำมันหอมระเหยในทุกส่วนของต้น แต่อย่างไรก็ดียังไม่มีการศึกษาทางพฤกษเคมีในบุครินทร์ ซึ่งหากมีการศึกษาในด้านนี้อาจจะพบสารที่มีศักยภาพในการใช้ประโยชน์ทางสมุนไพรได้ในอนาคต และจากการลงพื้นที่สำรวจ ประชากรของ

บุครินทร์ขึ้นอยู่ในพื้นที่เกษตรกรรมที่ไม่ได้อยู่พื้นที่อนุรักษ์ ทำให้เสี่ยงต่อการถูกทำลายจากการทำการเกษตรได้ ทางผู้วิจัยจึงได้ทำการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อจากเมล็ดเพื่อเป็นการอนุรักษ์นอกถิ่นอาศัย ณ คณะทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติจังหวัดสกลนคร เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัยในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

<https://www.ingentaconnect.com/content/nhn/blumea/pre-prints/content-nbc-blumea-0630>
<https://doi.org/10.3767/blumea.2022.67.01.09>

